

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาครอบครัวของชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซ หมู่ที่ 15 ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ด้วยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือน ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างจากประชากรในหมู่บ้าน จำนวน 110 ครัวเรือน จาก 153 ครัวเรือน ข้อมูลระดับครัวเรือน ได้แก่ ข้อมูลประชากรและครอบครัว ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลสุขภาพอนามัย ข้อมูลศิลปสันตนาการ และการสื่อสาร ข้อมูลครอบครัวและเครือญาติ ข้อมูลศาสนา และประเพณี ดังต่อไปนี้

ประชากรและครอบครัว

ประชากรชาวเขาเผ่าม้ง บ้านห้วยน้ำไซ พ.ศ. 2541 มีจำนวน 919 คน แยกเป็นชาย 485 คนและหญิง 434 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ประชากรที่ศึกษาแยกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	อัตราส่วนร้อยละ
ชาย	485	52.77
หญิง	434	47.23
รวม	919	100.00

จากตารางที่ 6 เมื่อจำแนกเพศของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นชาย คือร้อยละ 52.77 และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีร้อยละ 47.23

ตารางที่ 7 โครงสร้างอายุของประชากรบ้านห้วยน้ำไซ

อายุ	จำนวน (คน)	อัตราส่วนร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ปี	239	26.00
11 - 20 ปี	303	32.97
21 - 30 ปี	127	13.82
31 - 40 ปี	103	11.21
41 - 50 ปี	75	8.16
51 - 60 ปี	39	4.24
61 ปีขึ้นไป	33	3.60
รวม	919	100.00

จากตารางที่ 7 เมื่อจำแนกอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 11 - 20 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 303 คน รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 239 คน กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21 - 30 ปี จำนวน 127 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุอื่น ๆ คือ 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี 51 - 60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป มีจำนวนตามลำดับคือ 103 คน 75 คน 39 คน และ 33 คน

ตารางที่ 8 ประเภทของครอบครัวประชากรบ้านห้วยน้ำไซ

รูปแบบครอบครัว	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ครอบครัวเดี่ยว	116	75.82
ครอบครัวขยาย	37	24.18
รวม	153	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่ารูปแบบครอบครัวของชาวเขาเผ่าม้งหมู่บ้านห้วยน้ำไซ มีรูปแบบครอบครัวเดี่ยว 116 ครัวเรือน และครอบครัวขยาย 37 ครัวเรือน จากจำนวน 153 ครัวเรือน

ตารางที่ 9 อัตราส่วนของความคิดเห็นเรื่องที่อยู่อาศัยหลังการแต่งงานใหม่

ที่อยู่หลังการแต่งงาน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
อยู่บ้านพ่อแม่ ฝ่ายชาย	100	90.91
อยู่บ้านพ่อแม่ ฝ่ายหญิง	3	2.73
ปลูกบ้านอยู่ใหม่	7	6.36
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ 100 ครักเรือน มีความคิดเห็นเรื่องที่อยู่อาศัยหลังการแต่งงานใหม่ จะอยู่บ้านพ่อแม่ฝ่ายชาย และปลูกบ้านอยู่ใหม่หลังการแต่งงาน 7 ครักเรือน แต่จะอยู่บ้านพ่อแม่ฝ่ายหญิง เพียง 3 ครักเรือน เนื่องจากครอบครัวดังกล่าว มีลูกสาวเพียงคนเดียวเท่านั้น

ตารางที่ 10 อัตราส่วนของการใช้นามสกุลเมื่อมีการแต่งงาน

การใช้นามสกุลเมื่อมีการแต่งงาน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ฝ่ายชาย	110	100.00
ฝ่ายหญิง	0	0.00
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 110 ครักเรือน เมื่อมีการแต่งงาน จะใช้นามสกุลของฝ่ายชาย 110 ครักเรือน ไม่มีครอบครัวใดใช้นามสกุลฝ่ายหญิงเลย จากการศึกษาพบว่า ไม่ว่าจะการแต่งงานจะมีการจดทะเบียนสมรส หรือไม่จดทะเบียนสมรสก็จะใช้นามสกุลของฝ่ายชายทั้งสิ้น

ตารางที่ 11 อัตราส่วนของการจดทะเบียนสมรส

การจดทะเบียนสมรส	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
จดทะเบียนสมรส	84	76.36
ไม่จดทะเบียนสมรส	26	23.64
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จดทะเบียนสมรส จำนวน 84 คู่ครัวเรือน และไม่จดทะเบียนสมรส จำนวน 26 คู่ครัวเรือน จากจำนวน 110 ครอบครัว จากการศึกษาศาสนาเหตุที่ชาวมังจดทะเบียนสมรสมากขึ้น เนื่องจากเรื่องการทำนิติกรรม และการติดต่อกับหน่วยงานราชการ

ตารางที่ 12 ที่อยู่หลังการหย่าร้างของฝ่ายหญิง

ที่อยู่หลังการหย่าร้างของฝ่ายหญิง	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
อยู่บ้านพ่อแม่ของฝ่ายหญิง	96	87.27
ปลุกบ้านอยู่ใหม่	14	12.73
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเรื่องที่อยู่หลังการหย่าร้างของฝ่ายหญิงส่วนใหญ่มีความคิดที่จะกลับไปอยู่บ้านพ่อแม่ของฝ่ายหญิงเอง จำนวน 96 คู่ครัวเรือน มีความคิดที่จะปลุกบ้านอยู่ใหม่ จำนวน 14 คู่ครัวเรือน จากการศึกษาพบว่าครอบครัวของชาวมังบ้านห้วยน้ำไซ ไม่มีการหย่าร้างกัน เนื่องจากสังคมชาวเขาเผ่ามัง สาเหตุที่จะเลิกร้างกันเป็นไปได้ยาก สังคมให้ฝ่ายชายเป็นใหญ่ ถ้าฝ่ายหญิงไม่พอใจจะอยู่กับสามีจะเลิกร้างกระทำไม่ได้ แต่ฝ่ายชายจะเลิกร้างกับฝ่ายหญิงต้องมีสาเหตุคือ หญิงเกียจคร้านไม่ยอมเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งของสามี หรือภรรยาไม่สู้กับชายอื่น

ตารางที่ 13 ที่อยู่อาศัยของบุตรหลังการหย่าร้าง

ที่อยู่หลังการหย่าร้างของบุตร	จำนวน	อัตราส่วนร้อย
อยู่กับฝ่ายบิดา	36	32.73
อยู่กับฝ่ายมารดา	13	11.82
อยู่ที่ใดก็ได้แล้วแต่บุตรแต่ช่วยกันดูแลบุตร	27	24.54
แล้วแต่เหตุผลของการหย่าร้าง	34	30.91
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเรื่องที่อยู่อาศัยของบุตรหลังการหย่าร้างของบิดามารดา ส่วนใหญ่จะให้บุตรอยู่กับฝ่ายบิดา จำนวน 36 คริวเรือน แล้วแต่เหตุผลของการหย่าร้าง จำนวน 34 คริวเรือน แล้วแต่บุตรแต่ช่วยกันดูแลบุตร จำนวน 27 คริวเรือน และอยู่กับฝ่ายมารดา จำนวน 13 คริวเรือน

เศรษฐกิจ

ตารางที่ 14 จำนวนครอบครัวบ้านห้วยน้ำไซแยกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
อาชีพหลักทำไร่	70	63.64
อาชีพหลักทำไร่และทำนา	20	18.18
อาชีพหลักทำนา	6	5.45
อาชีพหลักทำไร่ อาชีพเสริมค้าขาย	8	7.27
อาชีพหลักทำไร่ อาชีพเสริมรับจ้าง	5	4.55
อาชีพหลักค้าขาย อาชีพเสริมทำไร่	1	0.91
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 14 เมื่อจำแนกตามอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักทำไร่ จำนวน 70 ครัวเรือน อาชีพหลักทำไร่และทำนา จำนวน 20 ครัวเรือน อาชีพหลักทำไร่ อาชีพเสริมค้าขาย จำนวน 8 ครัวเรือน อาชีพหลักทำนา จำนวน 6 ครัวเรือน อาชีพหลักทำไร่และอาชีพเสริมรับจ้าง จำนวน 5 ครัวเรือน และอาชีพหลักค้าขาย อาชีพเสริมทำไร่ มีจำนวนน้อยที่สุดคือ จำนวน 1 ครัวเรือน

ตารางที่ 15 อัตราส่วนของครอบครัวที่มีที่ดินเป็นของตนเอง

จำนวนที่ดินของครอบครัว	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ไม่มีที่ดิน	7	6.36
มีที่ดินจำนวน 1 – 10 ไร่	72	65.45
มีที่ดินจำนวน 11 - 20 ไร่	24	21.82
มีที่ดินจำนวน 21 - 30 ไร่	4	3.64
มีที่ดินจำนวน 31 ไร่ขึ้นไป	3	2.73
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่ากลุ่มตัวอย่างครอบครัว มีที่ดินจำนวน 1 –10 ไร่ จำนวน 72 ครัวเรือน มีที่ดินจำนวน 11 – 20 ไร่ จำนวน 24 ครัวเรือน ไม่มีที่ดิน จำนวน 7 ครัวเรือน มีที่ดิน จำนวน 21- 30 ไร่ จำนวน 4 ครัวเรือน และมีที่ดินจำนวน 31 ไร่ขึ้นไป จำนวน 3 ครัวเรือน

ตารางที่ 16 อัตราส่วนของครอบครัวที่เช่าที่ดิน

จำนวนที่ดินที่เช่า	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เช่าที่ดิน จำนวน 1-5 ไร่	24	88.89
เช่าที่ดิน จำนวน 8 – 10 ไร่	3	11.11
รวม	27	100.00

จากตารางที่ 16 อัตราส่วนของครอบครัวที่เช่าที่ดิน จำนวน 1-5 ไร่ จำนวน 24 ครัวเรือน และเช่าที่ดิน จำนวน 8 – 10 ไร่ จำนวน 3 ครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือน 27 ครัวเรือน ที่เช่าที่ดิน

ตารางที่ 17 อัตราส่วนของครอบครัวที่ใช้ที่ดินทำการเกษตร

จำนวนที่ดินที่ใช้ทำการเกษตร	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
จำนวน 1- 10 ไร่	103	93.63
จำนวน 11 – 20 ไร่	4	3.64
จำนวน 21 – 30 ไร่	3	2.73
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 17 พบว่าครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ใช้ที่ดินทำการเกษตร จำนวน 1 – 10 ไร่ จำนวน 103 ครัวเรือน จำนวน 11 –20 ไร่ จำนวน 4 ครัวเรือน และใช้ที่ดินทำการเกษตร จำนวน 21 – 30 ไร่ จำนวน 3 ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ 18 อัตราส่วนของความเพียงพอของที่ดินทำกิน

ความเพียงพอของที่ดินทำกิน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เพียงพอ	58	52.73
ไม่เพียงพอ	52	47.27
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 18 อัตราส่วนของความเพียงพอของที่ดินทำกิน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า เพียงพอ จำนวน 58 ครัวเรือน และไม่เพียงพอ จำนวน 52 ครัวเรือน

ตารางที่ 19 อัตราส่วนของความคิดเห็นเรื่องความไม่เพียงพอของที่ดินทำกิน

ความไม่เพียงพอของที่ดินทำกิน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
คนในครอบครัวมีมาก	12	23.08
ต้องการทำการเกษตรเพิ่มเติม	33	63.46
ดินไม่ดีใช้ประโยชน์ไม่ได้	7	13.46
รวม	52	100.00

จากตารางที่ 19 อัตราส่วนของความคิดเห็นเรื่องความไม่เพียงพอของที่ดินทำกิน จำนวน 52 ครัวเรือน ต้องการทำการเกษตรเพิ่มเติม จำนวน 33 ครัวเรือน ในครอบครัวมีมาก จำนวน 12 ครัวเรือน และดินไม่ดีใช้ประโยชน์ไม่ได้ จำนวน 7 ครัวเรือน

ตารางที่ 20 อัตราส่วนของความคิดเห็นเรื่องการแก้ปัญหาเรื่องพื้นที่ทำกินไม่เพียงพอ

การแก้ปัญหาเรื่องพื้นที่ทำกินไม่เพียงพอ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เช่าที่ดินเพิ่มเติม	76	69.10
รับจ้างทำการเกษตร	20	18.18
ทำอาชีพเสริม	6	5.45
หาซื้อที่เพิ่มเติม	8	7.27
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 20 พบว่าครอบครัวกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเรื่องการแก้ปัญหาเรื่องพื้นที่ทำกินไม่เพียงพอ โดยการเช่าที่ดินเพิ่มเติม เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 76 ครัวเรือน รับจ้างทำการเกษตร จำนวน 20 ครัวเรือน หาซื้อที่เพิ่มเติม จำนวน 8 ครัวเรือน และทำอาชีพเสริม จำนวน 6 ครัวเรือน

ตารางที่ 21 ประเภทของเงินทุนที่ใช้ในการเพาะปลูกของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

เงินทุนที่ใช้ในการเพาะปลูก	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เงินของครอบครัว	73	66.36
เงินยืม	26	23.64
เงินของครอบครัวและเงินยืม	11	10.00
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 21 พบว่าครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง ใช้เงินทุนของครอบครัวในการเพาะปลูก จำนวน 73 ครัวเรือน เงินยืม จำนวน 26 ครัวเรือน และใช้เงินจากทั้งสองแห่ง จำนวน 11 ครัวเรือน

ตารางที่ 22 อัตราส่วนของครอบครัวที่มีหนี้สิน

ครอบครัวที่มีหนี้สิน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
มีหนี้สิน	60	54.55
ไม่มีหนี้สิน	50	45.45
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 22 พบว่าอัตราส่วนของครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง ที่มีหนี้สิน จำนวน 60 ครัวเรือน และครอบครัวที่ไม่มีหนี้สิน จำนวน 50 ครัวเรือน นับว่าเป็นอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 23 ขนาดของจำนวนหนี้สินของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

จำนวนหนี้สิน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
1,000 - 5,000 บาท	24	40.00
5,001 - 10,000 บาท	14	23.33
10,001 - 20,000 บาท	15	25.00
20,001 ขึ้นไป	7	11.67
รวม	60	100.00

จากตารางที่ 23 พบว่าครอบครัวกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินจำนวน 60 ครัวเรือน มีหนี้สิน จำนวน 1,000 – 5,000 บาท จำนวน 24 ครัวเรือน จำนวน 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 15 ครัวเรือน จำนวน 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 14 ครัวเรือน และจำนวน 20,001 ขึ้นไป จำนวน 7 ครัวเรือน

ตารางที่ 24 ประเภทของเจ้าหนี้ในบ้านห้วยน้ำไซ

เจ้าหนี้	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
นอกระบบจากญาติ พี่น้อง เพื่อน	52	86.67
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	6	10.00
ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ	2	3.33
รวม	60	100.00

จากตารางที่ 24 พบว่าครอบครัวกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สิน จำนวน 60 ครัวเรือน มีหนี้สินนอกระบบจากญาติ พี่น้อง เพื่อน จำนวน 52 ครัวเรือน และจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 6 ครัวเรือน และจากธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ จำนวน 2 ครัวเรือน จากการศึกษพบว่าชาวม้งยืมเงินนอกระบบจากญาติ พี่น้อง เพื่อน มีอัตราส่วนจำนวนมากเพราะว่าการยืมเงินดังกล่าวมิได้เสียดอกเบี้ยในการกู้ยืมเงิน

ตารางที่ 25 ประเภทของแหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก

แหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
น้ำฝน	61	55.45
น้ำปะปาภูเขา	28	25.45
ลำคลอง	21	19.10
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 25 อัตราส่วนของแหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก กลุ่มตัวอย่างใช้น้ำฝน จำนวน 61 ครัวเรือน น้ำปะปาภูเขา จำนวน 28 ครัวเรือน และน้ำจากลำคลอง จำนวน 21 ครัวเรือน

ตารางที่ 26 อัตราส่วนของความเพียงพอของน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก

น้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เพียงพอ	62	56.36
ไม่เพียงพอ	48	43.64
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 26 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกเพียงพอถึง จำนวน 62 ครัวเรือน และไม่เพียงพอ จำนวน 48 ครัวเรือน

ตารางที่ 27 การแก้ปัญหาเรื่องน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

การแก้ปัญหาที่น้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ไม่แก้ปัญหา (รอน้ำฝน)	15	31.25
สูบจากแม่น้ำลำคลอง	24	50.00
ขุดสระเล็กๆ ไว้เก็บน้ำ	7	14.58
รขอให้ทางราชการช่วยเหลือ	2	4.17
รวม	48	100.00

จากตารางที่ 27 พบว่าอัตราส่วนของครอบครัวตัวอย่างที่มีน้ำใช้เพาะปลูกไม่เพียงพอ จำนวน 48 ครอบครัว แก้ปัญหาด้วยการสูบน้ำจากแม่น้ำลำคลอง จำนวน 24 ครอบครัว ไม่แก้ปัญหาและรอน้ำฝน จำนวน 15 ครอบครัว ขุดสระเล็กๆ ไว้เก็บน้ำ จำนวน 7 ครอบครัว และรขอให้ทางราชการช่วยเหลือ จำนวน 2 ครอบครัว

ตารางที่ 28 สภาพน้ำท่วมในพื้นที่เพาะปลูก

ปัญหาเรื่องน้ำท่วม	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เคยมีปัญหาน้ำท่วม	11	10.00
ไม่เคยมีปัญหาน้ำท่วม	99	90.00
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 28 พบว่าอัตราส่วนของครอบครัวตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่เพาะปลูก จำนวน 99 ครอบครัว เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกของกลุ่มตัวอย่างจะอยู่ในบริเวณพื้นที่สูง และกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาน้ำท่วม จำนวน 11 ครอบครัว

ตารางที่ 29 ความพอเพียงของแรงงานในครอบครัว

แรงงานในครอบครัว	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เพียงพอ	58	52.73
ไม่เพียงพอ	52	47.27
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 29 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 110 ครัวเรือน มีอัตราส่วนของแรงงานในครอบครัว เพียงพอ จำนวน 58 ครัวเรือน ไม่เพียงพอ จำนวน 52 ครัวเรือน ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 30 การแก้ปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอของแรงงาน

การแก้ปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอของแรงงาน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เอาแรงจากญาติพี่น้อง	22	42.31
จ้างแรงงาน	17	32.69
ทำเท่าที่ทำได้	13	25.00
รวม	52	100.00

จากตารางที่ 30 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ แก้ปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอของแรงงาน โดยเอาแรงจากญาติพี่น้อง จำนวน 22 ครัวเรือน จ้างแรงงาน จำนวน 17 ครัวเรือน และไม่แก้ปัญหา ทำเท่าที่ทำได้ จำนวน 13 ครัวเรือน

ตารางที่ 31 ค่าจ้างแรงงานของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

ค่าจ้างแรงงานต่อวัน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
100 บาท	62	56.36
110 บาท	16	14.54
120 บาท	32	29.10
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 31 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าจ้างแรงงานเพื่อทำการเกษตรต่อวัน เป็นเงิน 100 บาทเป็นส่วนใหญ่ถึง จำนวน 62 ครั้วเรือน รองลงมาวันละ 120 บาท จำนวน 32 ครั้วเรือน และลำดับสุดท้าย วันละ 110 บาท จำนวน 16 ครั้วเรือน

ตารางที่ 32 สภาพการจ้างแรงงานมาทำการเกษตรของบ้านห้วยน้ำไซ

การจ้างแรงงานมาทำเกษตร	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ภายในหมู่บ้าน	70	63.64
นอกหมู่บ้าน	40	36.36
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 32 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจ้างแรงงานมาทำเกษตรว่า ควรเป็นแรงงานจากภายในหมู่บ้าน จำนวน 70 ครั้วเรือน และควรเป็นแรงงานจากนอกหมู่บ้าน จำนวน 40 ครั้วเรือน จากการศึกษพบว่าชาวมังนิยมจ้างแรงงานภายในหมู่บ้านเนื่องจากหมู่บ้านใกล้เคียงคือ หมู่บ้านห้วยดินดั่ง เป็นหมู่บ้านคนไทยทั้งหมด ชาวมังรักพวกพ้องจึงไม่นิยมจ้างแรงงานคนไทยมาทำงานด้วย

ตารางที่ 33 เครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรที่จำเป็นของบ้านห้วยน้ำไซ

เครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรที่จำเป็น	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
จอบมีด	91	82.73
รถอีแต่น	8	7.27
เครื่องตัดหญ้า	4	3.64
เครื่องสูบน้ำและรถไถนา	7	6.36
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 33 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรที่จำเป็นคือ จอบมีด จำนวน 91 คราวเรือน รถอีแต่น จำนวน 8 คราวเรือน เครื่องสูบน้ำและรถไถนา จำนวน 7 คราวเรือน และเครื่องตัดหญ้า จำนวน 4 คราวเรือน

ตารางที่ 34 ความเพียงพอในการมีเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร

เครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เพียงพอ	75	68.18
ไม่เพียงพอ	35	31.82
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 34 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรเพียงพอ จำนวน 75 คราวเรือน และไม่เพียงพอถึงจำนวน 35 คราวเรือน

ตารางที่ 35 การแก้ปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอของเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร

การแก้ปัญหาเครื่องมือเครื่องใช้ฯ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
หาซื้อเพิ่ม	14	40.00
ยืม	13	37.14
เช่า	8	22.86
รวม	35	100.00

จากตารางที่ 35 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 ครัวเรือน ที่มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรไม่เพียงพอ แก้ปัญหาด้วยการหาซื้อเพิ่ม จำนวน 14 ครัวเรือน และยืมจากเพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง จำนวน 13 ครัวเรือน และเช่าเครื่องมือเครื่องใช้ จำนวน 8 ครัวเรือน

ตารางที่ 36 การเช่าเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร

การเช่าเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เคยเช่า	8	7.27
ไม่เคยเช่า	102	92.73
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 36 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่เคยเช่าเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร จำนวน 102 ครัวเรือน และเคยเช่าเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร จำนวน 8 ครัวเรือน เครื่องมือเครื่องใช้ที่เช่า จะเป็น รถอีแต่น รถไถนา เครื่องตัดหญ้า ซึ่งจะเช่าจากเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 37 การจัดการกับผลผลิตที่ได้ของบ้านห้วยน้ำไซ

ผลผลิตที่ได้	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ขายทั้งหมด	20	18.18
ขายและเก็บไว้กิน	90	81.82
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 37 อัตราส่วนของผลผลิตที่ได้ กลุ่มตัวอย่างจะขายและเก็บไว้กิน เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 90 ครั้วเรือน และขายทั้งหมด จำนวน 20 ครั้วเรือน

ตารางที่ 38 ตลาดผลผลิตของบ้านห้วยน้ำไซ

การขายผลผลิต	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ไปขายเองที่ตลาด	63	57.27
ขายกับพ่อค้าที่มาซื้อที่หมู่บ้าน	26	23.64
ขายทั้งสองแห่งแล้วแต่โอกาส	21	19.09
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 38 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไปขายผลผลิตเองที่ตลาด จำนวน 63 ครั้ว เรือน รองลงมา คือ ขายให้กับพ่อค้าที่มาซื้อที่หมู่บ้าน จำนวน 26 ครั้วเรือน และขายทั้ง สองแห่งแล้วแต่โอกาส คือจำนวน 21 ครั้วเรือน จากการศึกษาพบว่า ชาวมังจะไปขาย ผลผลิตเองที่ตลาดรับซื้อหลายแห่งเช่น ตลาดอำเภอนครไทย ตลาดอำเภอภูเรือ ตลาดอำเภอ ด่านซ้าย จังหวัดเลย ตลาดอำเภอเขาค้อ ตลาดอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจาก สามารถเปรียบเทียบราคาและต่อรองได้ ทำให้ผลผลิตได้ราคาสูงกว่าที่ขายให้กับพ่อค้าที่มา รับซื้อที่หมู่บ้าน

ตารางที่ 39 ประเภททรัพย์สินในครอบครองของบ้านห้วยน้ำไช

ทรัพย์สินในครอบครอง	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
รถอีแต๋น	3	1.21
รถไถ	1	0.40
รถกระบะ	42	17.00
รถจักรยานยนต์	36	14.57
รถจักรยาน	23	9.32
โทรทัศน์	38	15.40
ตู้เย็น	11	4.45
วิทยุเทป	71	28.75
เตาแก๊ส	7	2.83
พัดลม	5	2.02
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	10	4.05
รวม	247	100.00

จากตารางที่ 39 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 ครัวเรือน มีทรัพย์สินในครอบครองเป็นวิทยุเทป มากที่สุด จำนวน 71 ครัวเรือน รถกระบะ จำนวน 42 ครัวเรือน โทรทัศน์ จำนวน 38 ครัวเรือน รถจักรยานยนต์ จำนวน 36 ครัวเรือน รถจักรยาน จำนวน 23 ครัวเรือน ตู้เย็น จำนวน 11 ครัวเรือน หม้อหุงข้าวไฟฟ้า จำนวน 10 ครัวเรือน เตาแก๊ส จำนวน 7 ครัวเรือน พัดลม จำนวน 5 ครัวเรือน รถอีแต๋น จำนวน 3 ครัวเรือน และรถไถนาเป็นอันดับสุดท้ายคือ จำนวน 1 ครัวเรือน จากการศึกษ สรุปลได้ว่า ชาวเขามีวิทยุเทปมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากบ้านห้วยน้ำไช สมัยก่อนไม่มีไฟฟ้าใช้ ชาวเขานิยมฟังข่าว หาความบันเทิงจากวิทยุเทปไฟฟ้าเพิ่งจะเข้ามาในหมู่บ้านเมื่อ เดือนเมษายน 2541 และกรณีที่ชาวเขามีรถกระบะเป็นอันดับสอง เนื่องจากชาวเขาซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงใช้รถกระบะใส่ผลผลิตทางการเกษตรไปขายด้วยตนเอง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีความจำเป็น ต้องมีรถเพื่อให้ขนผลผลิตไปขายยังตลาดต่าง ๆ

สุขภาพอนามัย

ตารางที่ 40 แหล่งน้ำดื่มของบ้านห้วยน้ำไซ

การใช้น้ำดื่มจาก	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
น้ำฝน	30	27.27
น้ำปะปาภูเขา	77	70.00
น้ำโพลาสีส	1	0.91
น้ำจากลำคลอง	2	1.82
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 40 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้น้ำดื่มจากปะปาภูเขา เป็นส่วนมาก จำนวน 77 ครั้งเรือน รองลงมา คือ น้ำฝน จำนวน 30 ครั้งเรือน น้ำจากลำคลอง จำนวน 2 ครั้งเรือน น้ำโพลาสีส จำนวน 1 ครั้งเรือน

ตารางที่ 41 วิธีการใช้น้ำดื่มของบ้านห้วยน้ำไซ

วิธีการใช้น้ำดื่ม	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ใช้ดื่มเลยทันที	71	64.55
ใช้ดื่มก่อนดื่ม	39	35.45
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 41 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้น้ำดื่มโดยทันที เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 71 ครั้งเรือน และดื่มก่อนดื่ม จำนวน 39 ครั้งเรือน

ตารางที่ 42 ความถี่ในการเจ็บป่วยของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

ความเจ็บป่วยของครอบครัว	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ป่วย	41	37.27
ไม่ป่วย	69	62.73
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 42 อัตราส่วนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเจ็บป่วยของครอบครัว จากกลุ่มตัวอย่าง 110 ครอบครัว เจ็บป่วยไม่ป่วย จำนวน 69 ครอบครัว และเจ็บป่วยป่วย จำนวน 41 ครอบครัว จากการศึกษพบว่าชาวม้งส่วนใหญ่ สุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง เนื่องจากทุกครอบครัวมีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเหมือนกับได้ออกกำลังกายเป็นประจำทุกวัน จึงทำให้มีสุขภาพดีไม่เจ็บป่วยบ่อย

ตารางที่ 43 ประเภทของโรคที่พบในบ้านห้วยน้ำไซ

โรคที่เป็นบ่อย	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ไข้หวัด	74	67.27
ปวดศีรษะ	20	18.18
ปวดท้อง	8	7.27
กะเพาะอาหาร	4	3.64
อื่นๆ	4	3.64
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 43 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ป่วยเป็นไข้หวัด เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 74 ครอบครัว รองลงมาคือ ปวดศีรษะ จำนวน 20 ครอบครัว ปวดท้อง จำนวน 8 ครอบครัว กะเพาะอาหาร จำนวน 4 ครอบครัว และอื่นๆ จำนวน 4 ครอบครัว โรคอื่นๆ ที่เป็นได้แก่ โรคหัวใจ หอบหืด ไช้ข้อ

ตารางที่ 44 อัตราส่วนแสดงการรักษาพยาบาลของครอบครัว

การรักษาพยาบาลของครอบครัว	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
สถานีนอนามัยห้วยตีนตั้ง	79	71.82
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช นครไทย	31	28.18
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 44 แสดงการรักษาพยาบาลของครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่จะไปรักษาพยาบาลที่สถานีนอนามัยห้วยตีนตั้ง จำนวน 79 ครอบครัว และรักษาที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชในอำเภอนครไทย จำนวน 31 ครอบครัว จากการศึกษา ชาวม้งไปรักษาที่สถานีนอนามัยห้วยตีนตั้งเนื่องจากเป็นสถานรักษาพยาบาลที่ใกล้หมู่บ้านห้วยน้ำไซ และชาวม้งสามารถเดินทางไปได้ติดต่อได้สะดวกรวดเร็ว

ตารางที่ 45 สภาพการมีบุคคลที่รักษาโรคได้ ของหมู่บ้านห้วยน้ำไซ

บุคคลที่รักษาโรคได้ของหมู่บ้าน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
มี	27	24.55
ไม่มี	83	75.45
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 45 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นว่าไม่มีบุคคลในหมู่บ้านรักษาโรคได้ จำนวน 83 ครอบครัว และแสดงความคิดเห็นว่า มีบุคคลที่รักษาโรคได้จำนวน 27 ครอบครัว จากการศึกษาพบว่า ชาวม้งได้เปลี่ยนแปลงความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลแบบดั้งเดิมแล้วมาเชื่อในการรักษาพยาบาลแบบวิทยาการสมัยใหม่มากขึ้น

ตารางที่ 46 สภาพการใช้บริการที่สถานีนามัยตำบลของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

การใช้บริการที่สถานีนามัยตำบล	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
บ่อย	35	31.82
ไม่บ่อย	75	68.18
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 46 กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บริการที่สถานีนามัยตำบล ส่วนใหญ่ไปใช้บริการไม่บ่อย จำนวน 75 ครั้งเรือน และใช้บริการบ่อย จำนวน 35 ครั้งเรือน จากการศึกษาพบว่า ชาวमंत्रीไปใช้บริการที่สถานีนามัยจะไปรักษา และไปขอยา ส่วนการไปขอคำปรึกษานั้นจะมีเป็นส่วนน้อย

ตารางที่ 47 อัตราส่วนของการรับข่าวสารความรู้ทางอนามัยหรือสาธารณสุขจากทางราชการ

การรับข่าวสารความรู้จากทางราชการ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เคย	85	77.27
ไม่เคย	25	22.73
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 47 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะเคยได้รับข่าวสารความรู้ทางอนามัยหรือสาธารณสุข จำนวน 85 ครั้งเรือน และไม่เคยได้รับข่าวสาร จำนวน 25 ครั้งเรือน

ตารางที่ 48 อัตราส่วนของประเภทข่าวสารความรู้ทางอนามัยหรือสาธารณสุข

ประเภทของข่าวสารความรู้	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
การบำรุงรักษาตนเองให้มีความสุขภาพสมบูรณ์	41	17.90
การวางแผนครอบครัว	60	26.21
การใช้ยา	50	21.83
การฉีดวัคซีนให้เด็ก	52	22.71
การอบรมเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข	26	11.35
รวม	229	100.00

จากตารางที่ 48 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารความรู้ทางอนามัย หรือสาธารณสุข ในเรื่อง การวางแผนครอบครัว จำนวน 60 ครั้ง เรือน รองลงมาเป็นเรื่อง การฉีดวัคซีนให้เด็กการใช้ยา จำนวน 50 ครั้ง เรือน การบำรุงรักษาตนเองให้มีความสุขภาพสมบูรณ์ จำนวน 41 ครั้ง เรือน การอบรมเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน 26 ครั้ง เรือน จากการศึกษาพบว่า ข่าวสารที่ชาวเขาเผ่าม้งได้รับเรื่องการวางแผนครอบครัวเป็นจำนวนมาก เนื่องจาก ชาวเขายังไม่ค่อยให้ความสนใจเรื่องคุมกำเนิดเท่าที่ควร เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจึงให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการวางแผนครอบครัวมากเป็นพิเศษ เพื่อให้ชาวเขาตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนครอบครัว

ตารางที่ 49 อัตราส่วนแสดงการมียาไว้ใช้ยามฉุกเฉิน

การมียาไว้ใช้ยามฉุกเฉิน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
มี	41	37.27
ไม่มี	69	62.73
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 49 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่มียาไว้ใช้ยามฉุกเฉิน จำนวน 69 ครั้ง เรือน และมียาไว้ใช้ยามฉุกเฉิน จำนวน 41 ครั้ง เรือน

ตารางที่ 50 อัตราส่วนแสดงรายชื่อยาที่มีไว้ใช้ในบ้าน

รายชื่อยาที่มีไว้ใช้ในบ้าน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ยาลดไข้	29	70.73
ยาสามัญประจำบ้าน	4	9.75
ยาแก้ปวดท้อง	3	7.32
ยาแก้แพ้	2	4.88
ยาทาแผล	2	4.88
ยาแก้ไอ	1	2.44
รวม	41	100.00

จากตารางที่ 50 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 41 ครอบครัว ที่มียาไว้ใช้ยามฉุกเฉิน ส่วนใหญ่เป็นยาลดไข้ จำนวน 29 ครอบครัว รองลงมาเป็นยาสามัญประจำบ้าน จำนวน 4 ครอบครัว ยาแก้ปวดท้อง จำนวน 3 ครอบครัว ยาแก้แพ้ จำนวน 2 ครอบครัว ยาทาแผล จำนวน 2 ครอบครัว ยาแก้ไอ จำนวน 1 ครอบครัว

ตารางที่ 51 อัตราส่วนแสดงความคิดเห็นในการขอคำปรึกษา
เมื่อซื้อยามารับประทานเอง

ขอคำปรึกษาเมื่อซื้อยามารับประทานเอง	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
จากแพทย์	67	60.91
จากเภสัชกร	19	17.27
อ่านจากหนังสือ	13	11.82
คนขายยาในหมู่บ้าน	11	10.00
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 51 กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นในการขอคำปรึกษาเมื่อซื้อยามารับประทานเอง ดังนี้ ส่วนใหญ่ขอคำปรึกษาจากแพทย์ จำนวน 67 ครั้ง เรือน รองลงมาปรึกษาจากเภสัชกร จำนวน 19 ครั้ง เรือน อ่านจากหนังสือ จำนวน 13 ครั้ง เรือน และคนขายยาในหมู่บ้าน จำนวน 11 ครั้ง เรือน

ตารางที่ 52 อัตราส่วนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคลอดบุตร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคลอดบุตร	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
คลอดที่โรงพยาบาล	104	94.55
คลอดที่บ้าน	6	5.45
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 52 พบว่ากลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคลอดบุตรว่า ควรที่จะคลอดที่โรงพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 104 ครั้ง เรือน และควรคลอดที่บ้าน จำนวน 6 ครั้ง เรือน จากการศึกษาพบว่า ชาวม้งปัจจุบันได้เปลี่ยนวิถีคิดใหม่เห็นถึงความสำคัญของความสะดวก สุขภาพอนามัยที่ดี และได้รับข่าวสารความรู้อย่างสม่ำเสมอ จึงไม่คลอดแบบวิธีดั้งเดิม และอีกประการหนึ่งหมู่บ้านก็ไม่ไกลจากโรงพยาบาลมากนัก คือ 30 กิโลเมตร

ตารางที่ 53 อัตราส่วนการพาบุตรไปฉีดวัคซีนป้องกันโรค

การพาบุตรไปฉีดวัคซีนป้องกันโรค	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ไป	103	93.64
ไม่ไป	7	6.36
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 53 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง พาบุตรไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 103 ครั้วเรือน ส่วนน้อยไม่พาไป จำนวน 7 ครั้วเรือน จากการศึกษาพบว่า ชาวมังเชื้อ และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำตำบล เมื่อถึงกำหนดฉีดวัคซีนให้เด็ก จะพาไปฉีดวัคซีนตรงตามกำหนดเวลา

ตารางที่ 54 อัตราส่วนของการมีส่วนร่วมในครั้วเรือน

มีส่วนร่วมในครั้วเรือน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
มี	101	91.82
ไม่มี	9	8.18
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 54 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในครั้วเรือน จำนวน 101 ครั้วเรือน และไม่มีส่วนร่วม จำนวน 9 ครั้วเรือน จากการศึกษาพบว่าชาวเขาเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม เพื่อสุขภาพลักษณะที่ดี

ศิลปะ สันทนาการ และการสื่อสาร

ตารางที่ 55 การใช้เวลาว่างของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

การใช้เวลาว่าง	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
พักผ่อนอยู่เฉยๆ	40	36.36
รับจ้าง	15	13.64
ฟังเพลง	20	18.18
ดูทีวี	17	15.45
จักสาน	4	3.64
ถักผ้า	14	12.73
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 55 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 110 คน แสดงความคิดเห็นเรื่องการใช้เวลาว่าง ดังนี้ ส่วนใหญ่ พักผ่อนอยู่เฉยๆ จำนวน 40 คน รองลงมาเป็นฟังเพลง จำนวน 20 คน ดูทีวี จำนวน 17 คน รับจ้าง จำนวน 15 คน ถักผ้า และจักสาน จำนวน 4 คน

ตารางที่ 56 อัตราส่วนของการฟังวิทยุ

การฟังวิทยุ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ฟังเป็นประจำ	52	47.27
ไม่ฟัง	58	52.73
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 56 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะไม่ฟังวิทยุ จำนวน 58 ครั้งเรือน และฟังเป็นประจำ จำนวน 52 ครั้งเรือน จากการศึกษาพบว่า เป็นอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันทั้งนี้ เนื่องจากหมู่บ้านห้วยน้ำไซเพิ่งจะมีไฟฟ้าใช้เมื่อเดือนเมษายน 2541 จึงทำให้ชาวมังสนใจไปดูโทรทัศน์มากกว่าฟังวิทยุ การที่ชาวเขานิยมดูโทรทัศน์และฟังวิทยุเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไปนั้น ทำให้ได้รับรู้ข่าวสารจากอิทธิพลของโทรทัศน์และวิทยุหลายอย่างมากขึ้น ทั้งในด้านอาชีพและวิถีปฏิบัติอื่นๆ เช่น การแต่งกาย อาหาร ตลอดจนค่านิยมหลายๆ ด้าน จะเห็นได้ว่าสื่อทั้ง 2 ชนิด มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 57 ประเภทรายการวิทยุที่ฟังเป็นประจำของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

รายการวิทยุที่ฟังเป็นประจำ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ข่าว	33	63.46
รายการภาษาม้ง	12	23.08
รายการบันเทิงทั่วไป	7	13.46
รวม	52	100.00

จากตารางที่ 57 กลุ่มตัวอย่าง 52 ครั้งเรือน ที่ฟังวิทยุเป็นประจำ ส่วนใหญ่ฟังรายการข่าว จำนวน 33 ครั้งเรือน รองลงมาเป็น รายการภาษาม้ง จำนวน 12 ครั้งเรือน รายการบันเทิงทั่วไป จำนวน 7 ครั้งเรือน

ตารางที่ 58 อัตราส่วนของการดูโทรทัศน์

การดูโทรทัศน์	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ดูเป็นประจำ	26	23.64
ดูบ้างไม่ดูบ้าง	73	66.36
ไม่ได้ดู	11	10.00
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 58 แสดงอัตราส่วนของการดูโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะดูบ้างไม่ดูบ้าง จำนวน 73 ครั้งเรือน รองลงมาคือ ดูเป็นประจำ จำนวน 26 ครั้งเรือน และไม่ได้ดูจำนวน 11 ครั้งเรือน

ตารางที่ 59 อัตราส่วนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูรายการโทรทัศน์

รายการโทรทัศน์	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ข่าว	56	56.57
ละคร	13	13.13
มวย	16	16.16
ทุกรายการ	14	14.14
รวม	99	100.00

จากตารางที่ 59 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ดูรายการโทรทัศน์ 99 ครั้งเรือน ส่วนใหญ่ดูข่าว จำนวน 56 ครั้งเรือน รองลงมาคือ มวย จำนวน 16 ครั้งเรือน ทุกรายการ จำนวน 14 ครั้งเรือน และ ละคร จำนวน 13 ครั้งเรือน จากการศึกษาพบว่า ชาวมังสนใจข่าวสารบ้านเมืองเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากในปัจจุบันจะต้องติดต่อกับหน่วยงานราชการ และค้าขายกับคนภายนอกหมู่บ้านมากขึ้นกว่าในอดีต จำเป็นต้องรอบรู้ข่าวสารทุกด้าน

ตารางที่ 60 อัตราส่วนแสดงสถานที่ดูโทรทัศน์

สถานที่ดูโทรทัศน์	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
บ้านตนเอง	52	52.53
บ้านเพื่อนบ้าน	31	31.31
บ้านญาติพี่น้อง	16	16.16
รวม	99	100.00

จากตารางที่ 60 กลุ่มตัวอย่าง 99 ครั้วเรือน ส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์บ้านของตนเอง จำนวน 52 ครั้วเรือน ดูที่บ้านเพื่อนบ้าน จำนวน 31 ครั้วเรือน และดูที่บ้านญาติพี่น้อง จำนวน 16 ครั้วเรือน จากการศึกษาพบว่า ชาวมังส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างดี จะซื้อโทรทัศน์เป็นของตนเอง และดูที่บ้านของตนเองเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 61 อัตราส่วนของการอ่านหนังสือพิมพ์

การอ่านหนังสือพิมพ์	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
อ่านเป็นประจำ	16	14.55
ไม่ได้อ่าน	88	80.00
อ่านไม่ออก	6	5.45
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 61 กลุ่มตัวอย่าง 110 ครั้วเรือน ส่วนใหญ่ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ จำนวน 88 ครั้วเรือน รองลงมาคือ อ่านประจำ จำนวน 16 ครั้วเรือน และอ่านไม่ออก จำนวน 6 ครั้วเรือน จากการศึกษาพบว่า ชาวมังที่ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ เนื่องจากอ่านไม่คล่อง จับใจความไม่ค่อยได้เลยไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ

ตารางที่ 62 อัตราส่วนของความเข้าใจในการอ่านหนังสือพิมพ์

ความเข้าใจในการอ่านหนังสือพิมพ์	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เข้าใจทุกเรื่องที่อ่าน	69	62.73
ไม่เข้าใจเลย	41	37.27
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 62 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ ทุกเรื่อง จำนวน 69 ครั้งเรียน ไม่เข้าใจเลย จำนวน 41 ครั้งเรียน

ตารางที่ 63 อัตราส่วนของการดูการละเล่นหรือการแสดงต่างๆ

การดูการละเล่นหรือการแสดงต่างๆ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เคยดู	99	90.00
ไม่เคยดู	11	11.00
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 63 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดูการละเล่นหรือการแสดงต่างๆ จำนวน 99 ครั้งเรียน และไม่เคยดู จำนวน 11 ครั้งเรียน จากการศึกษาพบว่าชาวม้ง มีลักษณะนิสัยรื่นเริง รักความสนุกสนาน จึงชมการแสดงและดูการละเล่นเป็นประจำ

ตารางที่ 64 อัตราส่วนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ดูการละเล่น
หรือการแสดงบ๋อยที่สุด

สถานที่ดูการละเล่นหรือการแสดง	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ภายในหมู่บ้าน	85	77.27
ในเขตอำเภอ นครไทย	14	12.73
นอกเขตอำเภอ นครไทย	4	3.64
ในและนอกเขตอำเภอ นครไทย	7	6.36
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 64 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 110 ครั้วเรือน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ไปดูการละเล่นหรือการแสดงบ๋อยที่สุด ส่วนใหญ่จะดูการละเล่นหรือการแสดงภายในหมู่บ้าน จำนวน 85 ครั้วเรือน รองลงมา ในเขตอำเภอ นครไทย จำนวน 14 ครั้วเรือน ในและนอกเขตอำเภอ นครไทย จำนวน 7 ครั้วเรือน และนอกเขตอำเภอ นครไทย จำนวน 4 ครั้วเรือน จากการศึกษาพบว่า ชาวมังไม่นิยมออกไปดูการละเล่นหรือการแสดงนอกหมู่บ้าน เนื่องจากระยะทางค่อนข้างไกล นอกจากในโอกาสพิเศษเท่านั้น

ศาสนาและประเพณี

ตารางที่ 65 สภาพการนับถือผี ของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

การนับถือผี	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
นับถือผี	75	68.18
ไม่นับถือผี	35	31.82
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 65 พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 110 คร้วเรือน ยังคงนับถือผี เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 75 คร้วเรือน และเป็นส่วนน้อยที่ไม่นับถือผี จำนวน 35 คร้วเรือน จากการศึกษาพบว่า ชาวเมืองส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธตามสำเนาทะเบียนบ้าน แต่จะนับถือผีมากกว่าเป็นพุทธ งานประเพณีสำคัญๆ เช่น ปีใหม่เมือง แต่งงาน ก็ยังมีการปฏิบัติพิธีกรรมต่างๆ เกี่ยวกับผีอยู่ ส่วนที่ไม่นับถือก็เนื่องจากนับถือศาสนาคริสต์

ตารางที่ 66 สภาพการนับถือศาสนาอื่นนอกจากผีของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

การนับถือศาสนาอื่น	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ไม่นับถือศาสนาอื่น นับถือผีอย่างเดียว	40	36.36
นับถือศาสนาพุทธ	53	48.18
นับถือศาสนาคริสต์	17	15.46
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 66 กลุ่มตัวอย่าง นอกจากจะนับถือผีแล้ว นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 53 คร้วเรือน ไม่นับถือศาสนาอื่น จำนวน 40 คร้วเรือน และนับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 17 คร้วเรือน จากการศึกษพบว่า ผีที่นับถือ ได้แก่ ผีบรรพบุรุษ ผีบ้านและผีเรือน ชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผี ไม่คิดว่าผีมีอิทธิพลเหนือชีวิตอย่างความเชื่อในอดีต แต่บางรายที่ยังไหวผีอยู่บ้าง ก็เพราะเขาต้องการอนุรักษ์ประเพณีหรือต้องการจะไหว้ญาติที่ล่วงลับไปแล้วด้วยความระลึกถึงเท่านั้น

ตารางที่ 67 ประเภทของประเพณีที่ปฏิบัติเกี่ยวกับผีของชาวบ้านห้วยน้ำไซ

ประเพณีที่ปฏิบัติเกี่ยวกับผี	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ประเพณีการเกิด	25	14.97
ประเพณีการแต่งงาน	25	14.97
ประเพณีการปลูกเรือน	22	13.17
ประเพณีงานศพ	78	46.71
การเปลี่ยนชื่อและตั้งชื่อ	7	4.19
ชื่อรถใหม่	10	5.99
รวม	167	100.00

จากตารางที่ 67 พบว่าครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง 110 ครัวเรือน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีปฏิบัติเกี่ยวกับผี ดังนี้ ส่วนใหญ่ ปฏิบัติเกี่ยวกับผีในประเพณีงานศพ จำนวน 78 ครัวเรือน รองลงมาคือ ประเพณีการเกิด จำนวน 25 ครัวเรือน ประเพณีการแต่งงาน จำนวน 25 ครัวเรือน ประเพณีปลูกเรือน จำนวน 22 ครัวเรือน ชื่อรถใหม่ จำนวน 10 ครัวเรือน เปลี่ยนชื่อและตั้งชื่อ จำนวน 7 ครัวเรือน จากการศึกษาพบว่าชาวม้งในปัจจุบันชื่อรถกระบะรถจักรยานยนต์ เข้ามาใช้ในหมู่บ้านมากขึ้น และนำมาทำพิธีเพื่อให้ขับรถอย่างปลอดภัยด้วยผู้ที่ปฏิบัติในพิธีเกี่ยวกับผี ชาวม้งจะให้หม้อผี หรือผู้ที่ความรู้ช่วยในการทำพิธีดังกล่าว

ตารางที่ 68 ความถี่ของการปฏิบัติศาสนกิจเกี่ยวกับศาสนาพุทธ

การปฏิบัติเกี่ยวกับศาสนาพุทธ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เคย	42	38.18
ไม่เคย	68	61.82
รวม	110	100.00

จากตารางที่ 68 กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ไม่เคยปฏิบัติศาสนกิจเกี่ยวกับศาสนาพุทธเลยจำนวน 68 คนหรือ 61.82% และเคยปฏิบัติศาสนกิจเกี่ยวกับศาสนาพุทธ จำนวน 42 คนหรือ 38.18%

ตารางที่ 69 อัตราส่วนแสดงการปฏิบัติศาสนกิจในศาสนาพุทธ

การปฏิบัติเกี่ยวกับศาสนกิจในศาสนาพุทธ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ใช้เคยทำบุญ	19	45.24
ตักบาตร	8	19.05
ไหว้พระ	5	11.90
ทำบุญที่วัด	6	14.29
บวชเรียน	4	9.52
รวม	42	100.00

จากตารางที่ 69 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติศาสนกิจในศาสนาพุทธ 42 คนหรือ 38.18% ส่วนใหญ่ใช้เงินทำบุญ จำนวน 19 คนหรือ 45.24% รองลงมาคือ ตักบาตร จำนวน 8 คนหรือ 19.05% ทำบุญที่วัด จำนวน 6 คนหรือ 14.29% ไหว้พระ จำนวน 5 คนหรือ 11.90% และบวชเรียน จำนวน 4 คนหรือ 9.52%

ตารางที่ 70 อัตราส่วนแสดงการไปโบสถ์คริสต์ของหมู่บ้าน

การไปโบสถ์คริสต์ของหมู่บ้าน	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เคยไป	44	40.00
ไม่เคยไป	66	60.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 70 กลุ่มตัวอย่าง 110 คริวเรือน ส่วนใหญ่ ไม่เคยไปโบสถ์คริสต์ ร้อย
จำนวน 66 คริวเรือน และเคยไปโบสถ์คริสต์ จำนวน 44 คริวเรือน จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ไป
โบสถ์คริสต์ ส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาคริสต์ บางคนไม่ได้นับถือศาสนาคริสต์ ก็ไปดูการ
จัดงานที่โบสถ์ เช่น งานวันคริสมาส แสดงให้เห็นว่าชาวม้งนับถือผีและพุทธมากกว่าคริสต์

ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาข้อมูลระดับครัวเรือน ของหมู่บ้านห้วยน้ำไซ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 110 ครัวเรือน ได้แก่ ข้อมูลประชากรและครอบครัว ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลศิลปสันตนาการ และการสื่อสาร ข้อมูลศาสนาและประเพณี ในปี พ.ศ.2541 สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลประชากรและครอบครัว

ประชากรในหมู่บ้านห้วยน้ำไซ พ.ศ.2541 มีจำนวน 153 ครัวเรือน จำนวน 919 คน เป็นชาย 485 คน และหญิง 434 คน เมื่อจำแนกตามอายุ กลุ่มอายุ 11-20 ปี มีจำนวนมากที่สุด ประเภทของครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัวขยาย ที่อยู่หลังการแต่งงาน ยังคงเป็นแบบอยู่กับฝ่ายชาย (Patrilocal Residence) และใช้สกุลแซ่ของฝ่ายชาย เมื่อแต่งงานแล้วจะอยู่กับครอบครัวฝ่ายชายสักระยะหนึ่ง พอเป็นประเพณี จากนั้นก็จะแยกครอบครัวออกมา ทำให้รูปแบบครอบครัวเปลี่ยนจากครอบครัวขยายในสมัยก่อน มาเป็นครอบครัวเดี่ยว

2. ข้อมูลเศรษฐกิจ

ชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซ มีอาชีพหลักส่วนใหญ่ทำไร่ และมีที่ดินเป็นของตนเองอยู่ระหว่างจำนวน 1-10 ไร่ เงินทุนที่ใช้ในการทำเกษตรจะใช้เงินของครอบครัวและถ้าหากไม่เพียงพอจะยืมเงินจากญาติพี่น้องก่อน เนื่องจากไม่เสียดอกเบี้ย ชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซจะใช้น้ำฝนเพื่อการเพาะปลูก ซึ่งก็เพียงพอต่อการเพาะปลูก และไม่มีปัญหาเรื่องน้ำท่วมไร่

ใช้แรงงานของคนในครอบครัวในการทำเกษตร ถ้าครอบครัวใดมีแรงงานไม่เพียงพอก็จะเอาแรงจากญาติพี่น้อง หรือไม่ก็จ้างแรงงานภายในหมู่บ้าน มีค่าจ้างแรงงานวันละ 100 บาท เครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรที่จำเป็นของชาวเขาก็คือ จอบ มีด และเพียงพอต่อการใช้งาน

ผลผลิตที่ได้จะขายและเก็บไว้กินในครัวเรือน ส่วนที่ขายจะนำไปขายเองที่ตลาดอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ตลาดอำเภอเขาค้อ ตลาดอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ในปัจจุบันชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซ มีทรัพย์สินในครอบครองเป็นอุปกรณ์อำนวยความสะดวกเช่นเดียวกับคนไทย เช่น รถกระบะ รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์ หม้อหุงข้าวไฟฟ้า ฯลฯ แสดงให้เห็นว่าชาวเขาเผ่าม้งปรับตัวให้เข้ากับสังคมชุมชนของไทย การดำรงชีวิตตามวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรม

3. สุขภาพอนามัย

ชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซ ใช้น้ำดื่มจากแหล่งน้ำปะปาภูเขา เป็นส่วนใหญ่ และใช้น้ำดื่มในทันที มีส่วนน้อยที่จะต้มก่อนดื่ม ชาวเขาส่วนใหญ่สุขภาพแข็งแรงไม่เจ็บป่วยบ่อย ถ้าป่วยก็จะเป็นไข้หวัดธรรมดา และส่วนใหญ่จะไปรักษาพยาบาลที่สถานอนามัยห้วยดินตั่ง ซึ่งอยู่ห่างจากหมู่บ้านห้วยน้ำไซ ประมาณ 7-10 กิโลเมตร ชาวเขาเผ่าม้งจะได้รับข่าวสารความรู้ทางอนามัยจากสถานอนามัยบ้านห้วยดินตั่งอย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการคุมกำเนิด เนื่องจากชาวเขายังไม่ค่อยให้ความสนใจเรื่องการคุมกำเนิด ยังคงปล่อยให้บุตรตามธรรมชาติ สาเหตุมาจากการต้องการแรงงานในครอบครัว ทำให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้พยายามรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น

ชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซ ส่วนใหญ่จะไม่มีياسาสามัญประจำบ้านไว้ในครัวเรือนเนื่องจากชาวเขาจะคิดว่าสถานอนามัยอยู่ใกล้ ถ้าเจ็บป่วยสามารถไปใช้บริการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ในปัจจุบันหญิงมีครรภ์บ้านห้วยน้ำไซจะไม่คลอดบุตรที่บ้านเหมือนในอดีต จะไปคลอดบุตรที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ในอำเภอนครไทย สาเหตุเพราะชาวเขาในปัจจุบันได้เปลี่ยนวิธีคิดใหม่และเห็นถึงความสำคัญของความสะดวก สุขภาพอนามัยที่ดี และการที่ได้รับข่าวสารความรู้อย่างสม่ำเสมอ และอีกประการหนึ่งหมู่บ้านก็ไม่ไกลจากโรงพยาบาลระยะทาง 30 กิโลเมตร ถนนลาดยางตลอดเส้นทาง ทำให้เดินทางไปมาได้อย่างสะดวก นอกจากนี้หญิงชาวเขาได้เข้าใจถึงความสำคัญในการฉีดวัคซีนให้กับบุตร จึงพาไปพบเจ้าหน้าที่อนามัยตำบลตามกำหนดระยะเวลาอย่างสม่ำเสมอ ปัจจุบัน (2541) ชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซมีส่วนร่วมใช้เกือบทุกครัวเรือน และส่วนที่ใช้เป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยคิดว่าอีกประมาณ 1-2 ปีข้างหน้า ในหมู่บ้านห้วยน้ำไซจะมีส่วนใช้ทุกครัวเรือน เพราะว่าชาวเขาเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมใช้และเพื่อสุขภาพลักษณะที่ดีของครัวเรือน

4. ศิลปสันตนาการ และการสื่อสาร

การใช้เวลาว่างของชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซ ส่วนใหญ่จะพักผ่อนอยู่เฉยๆ นอกจากนี้แล้วชาวบ้านก็ยังฟังเพลง ดูทีวี ทอผ้า ฯลฯ รายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่ฟังและดูเป็นประจำก็ได้แก่ รายการข่าว แสดงให้เห็นถึงความสนใจในข่าวสารบ้านเมือง เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพราะชาวเขาเผ่าม้งมิได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวเหมือนในอดีตแต่มีการพบปะกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องติดต่อกับหน่วยงานราชการ และติดต่อค้าขายกับคนภายนอกหมู่บ้านมากขึ้น

ชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซ ส่วนใหญ่จะฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ภายในบ้านของตนเองแสดงให้เห็นถึงฐานะทางเศรษฐกิจดี ชาวเขาม้งมักจะดูโทรทัศน์ และฟังวิทยุมากกว่าอ่านหนังสือพิมพ์ เหตุผลของการไม่อ่านหนังสือพิมพ์ก็เนื่องมาจากอ่านไม่คล่อง จับใจความไม่ค่อยได้ สำหรับการดูการละเล่นหรือการแสดงต่างๆ ชาวบ้านมักจะดูการแสดงภายในหมู่บ้านหรือภายในเขตอำเภอ นครไทย ไม่นิยมออกไปดูการละเล่นหรือการแสดงนอกหมู่บ้าน เพราะระยะทางค่อนข้างไกล นอกจากในโอกาสพิเศษเท่านั้น

5. ศาสนาและประเพณี

ในปัจจุบัน (2541) ชาวเขาเผ่าม้งบ้านห้วยน้ำไซยังคงนับถือผีเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 75 คร้วเรือน จากกลุ่มตัวอย่าง 110 คร้วเรือน และยังคงปฏิบัติงานพิธีกรรมเกี่ยวกับผีในงานปีใหม่ ม้ง งานแต่งงาน งานศพ แต่ในสำเนาทะเบียนบ้าน จะระบุว่านับถือศาสนาพุทธ และในบางครอบครัวก็เคยปฏิบัติศาสนกิจในพุทธศาสนา คือ ใช้เงินทำบุญ ตักบาตร ไหว้พระ ทำบุญที่วัด บวชเรียน เป็นการผสมผสานการนับถือระหว่างศาสนาพุทธกับผี สำหรับศาสนาคริสต์ชาวเขานับถืออยู่จำนวน 17 คร้วเรือน จาก 110 คร้วเรือน เหตุผลของการเลือกมานับถือศาสนาคริสต์ ก็เนื่องมาจากศาสนาคริสต์ ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการประกอบพิธีกรรมมากมายเหมือนศาสนาอื่น .